

חומרי הדברה לחקלאות

והשפעתם על הסביבה



www.sviva.gov.il

גידול ענפי החקלאות מצריך שימוש בחומרי הדברה. הקפדה על קיום התקנות הנוגעות לשימוש בחומרי הדברה תפחית את השפעתם השלילית על האדם וסביבתו.

מידע על רעילות חומרי הדברה לחקלאות

על כל תווית של חומר הדברה מופיע סימון הרעילות כמפורט להלן:

קבוצה	הגדרה	סימון
I	רעיל ביותר	גולגולת ועצמות שלובות
II	רעיל	גולגולת ועצמות שלובות
III	מסוכן לבריאות	משולש וכתוכו סימן קריאה
IV	מסוכן	ללא סימון

השפעת חומרי הדברה לחקלאות על הסביבה

השימוש בחומרי הדברה להגנת הגידולים החקלאיים עלול לזהם אוויר, קרקע ומים.

שימוש לא זהיר ואי הקפדה על התקנות עלול לגרום ל:

- פגיעה באוכלוסייה המתגוררת בקרבת השדות שבהם משתמשים בחומרי הדברה כתוצאה מחשיפה לתרחיפים שלהם באוויר.
- זיהום של קרקע בחומרי הדברה של: קרקע, מי תהום ומקווי מים כתוצאה מנגר וחלחול תשטיפים ממשטחי שטיפה של כלי ריסוס.
- פגיעה חמורה ומתמשכת במערכות אקולוגיות טבעיות - הרעלות ישירות או הרעלות שרשרת של חיות בר למיניהן.



תקנות והמלצות לשימוש בחומרי הדברה לחקלאות

שימוש בתכשירים מהאוויר בקרבת מבני מגורים

שימוש בתכשירים מהקרקע בקרבת מבני מגורים

השימוש בחומרי הדברה יתבצע תמיד בהתאם לרשום בתווית. חוק התווית ובנוסף תקנות הרוקחים (הגבלת פיזור רעלים וכימיקלים מזיקים מכלי טייס) התשל"ט 1979

השימוש בחומרי הדברה יתבצע תמיד בהתאם לרשום בתווית (לפי חוק התווית ותקנות החומרים המסוכנים) (שימוש בתכשירים ליד מבנים), התשס"ה-2005

התקנות תקפות לטווח של עד 100 מטר ממבנים

תקנות:

- לא יתבצע ריסוס מכלי טייס במרחק הקטן מ-120 מטרים ממגורים, למעט, ריסוסים להדברת זכב הפירות המותרים במרחק קטן יותר.
- לא יתבצע ריסוס מכלי טייס במרחק הקטן מ-12 מטרים מדרך.
- לא יתבצע ריסוס מכלי טייס כאשר הרוח נושבת לכיוון הבתים.
- כדי לוודא את כיוון הרוח בזמן הריסוס ניתן להדליק אבוקת עשן ו/או להציב שק רוח בשדה, לחילופין ניתן להצטייד במתקן ידני קל וזול המצביע על כיוון הרוח ומהירותה.

תקנות

- לכל החומרים (I, II, III, VI) - יישום בקרבת מבני מגורים יתבצע רק כשהירות הרוח בעת היישום תהיה לפחות 5 קמ"ש (1.4 מ/שניה).
- בנוסף, בשימוש בתכשיר מדרגת רעילות I ו-II :
 - אין ליישם כלל במרחק הקטן מ-50 מטר ממבנה.
 - כשהרוח נושבת לכיוון המבנה, אין ליישם במרחק של 100 מטרים ממנו.
 - שילוט אזהרה יוצב בשטח ובו יצוין שם החומר ותאריך כניסה לשטח.

המלצות נוספות:

- לכל החומרים - לבצע את היישום כשהרוח נושבת שלא לכיוון הבתים.
- להעדיף יישום של חומרים מקבוצות III ו-IV.
- להפסיק את הריסוס בקרבת בתים בזמן שהמרסס מסתובב ומשנה את כיוון הנסיעה (במיוחד כשמשתמשים במרסס מפוח).
- במטע ובכרם - להקפיד שגובה ענן הריסוס לא יעבור את גובה העצים והגפנים.
- להעדיף שימוש במרסס ממוקד שבו סילון הריסוס יופנה כלפי מטה.
- רצוי ליצור קשר עם נציג התושבים ולהודיע על מועדי הריסוס ושם החומר.



חקלאי, כדי לצמצם את זיהום הסביבה

שיתוף הפעולה שלך חיוני! פעל בהתאם לתקנות והמלצות



הטיפול בתשטיפים של חומרי הדברה לחקלאות

שימוש בתכשירים לחיטוי קרקע, בשטחים פתוחים, בקרבת מבני מגורים

על מנת למנוע זיהום מים וקרקע אין לשפוך תשטיפים לסביבה תקנות המים (מניעת זיהום מים) (שטיפת מתקני ריסוס), התשנ"א 1991

השימוש בחומרי הדברה יתבצע תמיד בהתאם לרשום בתווית

שטיפת המרסס:

בתום היישום יש לשטוף את מיכל הריסוס במים בנפח של לפחות עשרה אחוז ממיכל המרסס. את מי השטיפה יש לרסס בשטח המרוסס או בשוליו.

ההגבלות על השימוש בחומרי החיטוי יהיו בהתאם לשיטת החיטוי (המשפיע על פיזור החומר אל מעבר לשטח המחוטא). יש למנוע חשיפת אוכלוסיה שבסמוך לשטחים המטופלים (בטווח של 1,000 מטר) לחומרים לחיטוי קרקע.

התקן על המרסס מיכל בנפח של 10% ממיכל המרסס ובו יאוחסנו המים לשטיפת המרסס בתום הריסוס.

מומלץ לנקוט בצעדים הבאים:

ניתן לבצע שטיפה נוספת על משטח השטיפה.

• הימנעות מחיטוי כימי בחלקות קרובות לבתי מגורים.

• יישום ביום ולא בלילה.

• מומלץ השימוש במרסס שבו מופעלת משאבה מינונים.

• יש להימנע מיישום כאשר אין רוח (ערפל, חמסין) או כאשר הרוח נושבת לעבר הבתים.

הנחיות לסילוק תשטיפים:

• אין לרוקן ולשטוף תכשירים, תשטיפים או שאריות אל הקרקע או למקורות ומקווי המים למיניהם. יש לסלק תשטיפים בשיטות המאפשרות על ידי המשרד להגנת הסביבה, כגון: ריסוס בשטח חקלאי, שימוש חוזר, טיהור, אידוי או פינוי לאתר הפסולת הרעילה ברמת חובב.

• בקרבת מגורים - שימוש בטפטפות או בהזרקה לקרקע וכיסוי בריעות של פלסטיק חוסם.

• ניתן לטפל בתשטיפים במתקן טהור מקומי שיעילותו הוכחה ואושר לשימוש.

• מעקב אחר הנעשה בחלקה לאחר היישום. אם החומר מרחף לאזור מגורים יש לנקוט בכל האמצעים הדרושים להקטנת המפגע ולדווח מיידית למוקד הסביבה.

משטח השטיפה:

• אין לאפשר נגר ממשטחי השטיפה למקורות מים. המשטח ימוקם במרחק העולה על 100 מטר מכל מקור מים (למשל ערוץ נחל) ולא ינוקז אליו.

שימוש בתכשירים להדברת מכרסמים

השימוש בכל חומר להדברת מכרסמים יתבצע תמיד בהתאם לרשום בתווית.

• כאשר מתבצעת שטיפה ראשונה של המרסס על משטח השטיפה, על המשטח להיות אטום לחלחול ובנוי כמאצרה (בעלי שוליים מוגבהים). תשטיפים אלו יש לאגור ולטפל בהם כמפורט למעלה.

לא יעשה שימוש בתכשירים מונעי קרישת דם (אנטי קואגולנטים) בשטחים פתוחים



הידעת?



אחסון חומרי הדברה לחקלאות

צו החומרים המסוכנים (החלפת התוספת הראשונה והשנייה),
התשנ"ו 1996 תקנות החומרים המסוכנים סיווג ופטור,
התשנ"ו 1996.
אחסון של חומרי הדברה מעל 50 ק"ג - מותר רק לבעלי היתר
רעלים.

- אחסון במקום נעול אך מאוורר.
- אחסון במבנה עמיד לאש עם רצפה קשיחה ומונעת חלחול.
- הצב שילוט המתריע על הימצאותם של חומרי הדברה, וצרך מספר טלפון ושם האחראי.
- אחסון בצורה מסודרת. הפרד נזולים מאבקות. הצב מיכלי חומצה במאצרות.
- הצב מטף לכיבוי אש בסמוך למקום האחסון.
- הצב בסמוך למחסן עמדה ובה ציוד מיגון למקרה אירוע.

התקנות לשימוש ואחסון של חומרי הדברה מופיעות באתר
האינטרנט של המשרד להגנת הסביבה:
אתר המשרד: דף הבית > חקיקה ופסיקה > סביבה חקלאית

הטיפול באריזות חומרי הדברה לחקלאות

אריזות הניתנות לשיטה (למשל: מיכלי פלסטיק)
לכל החומרים:

- שטוף את המיכל היטב, שלוש פעמים.
- שפוך את התשטיפים למיכל המרסס.
- נקב את האריזה, והשלך למתקן לאשפה רגילה.
- אריזות שאינן ניתנות לשיטה (למשל: שקי נייר)

חומרים המשויכים לקבוצות רעילות: I ו-II

- אחסן בשק פוליאתילן, במחסן נעול, פינוי לרמת חובב.

חומרים המשויכים לקבוצות רעילות: III ו-IV

- נער את השק היטב למיכל המרסס והשלך לאשפה.

הרעלות

הרעלת חיות בר לא מונעת את נזיקיהם לחקלאות.
אסור להרעיל חיות בר!

הרעלות והרעלות משנה גורמות לנזק רב, לעיתים לא הפיך,
למערכות האקולוגיות הטבעיות. הטיפול בנזקי חקלאות הנגרמים
על ידי חיות בר יעשה בתאום עם הפקחים האזוריים של רשות
הטבע והגנים.

- למניעת הרעלות - יש להקפיד על יישום חומרי הדברה על פי
התווית והתקנות.
- נמצאו פגרים מורעלים - יש להודיע לרשויות - וטרינר, תברואן,
פקח אזורי, פקח רעלים.
- יש לפעול מיידית למניעה של הרעלות שרשרת.

ליצירת קשר:

להודעות על אירועים ומפגעים הנוגעים לחומרי הדברה בחקלאות:
מוקד הסביבה: 08-9253321, 6911*

מרכזי סביבה חקלאית במחוזות המשרד להגנת הסביבה:

מחוז דרום: טטיאנה טלמן 08-6264100
מחוז ירושלים: גלעד בן ארי 02-6528947, בועז מלמד 052-3557324
מחוז מרכז: אמין ברנסי 08-9788809
מחוז חיפה: דר' עבד סיראטי 04-8632257
מחוז צפון: דר' תומא עבוד 04-6059115, עידו סמינלנסקי 04-6059115
אגף פניות הציבור: 02-6553802

הודעות על הרעלת חיות בר ומשק - פקחי ניטור חומרי הדברה בחקלאות:

פיקוח אזור מרכז וניהול מדור: בתיה פלד 057-7762208
אזור דרום: דר' מיכל וולוקיטה 057-7762210
אזור צפון: אייל דרור 057-7762207

המסמך הוכן בשיתוף פקחי מדור ניטור רעלים, היחידה הסביבתית, רשות הטבע והגנים.

המשרד להגנת הסביבה
وزارة حماية البيئة
Ministry of Environmental Protection



שלום עם הסביבה